

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี และส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยประชากรที่ทำการศึกษาคือ ผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 จำนวน 67 ราย ได้แก่ เชียงใหม่ 26 ราย เชียงราย 13 ราย ลำปาง 9 ราย ลำพูน 8 ราย พะเยา 8 ราย และแม่ฮ่องสอน 3 ราย ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 22/2551 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2551 มีผู้ตอบแบบสอบถามและส่งกลับภายในระยะเวลาที่กำหนดจำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.03 จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การอธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยายสถิติที่ใช้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences For Windows) หรือโปรแกรม SPSS for windows ในการคำนวณค่าต่างๆ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และ ค่าเฉลี่ย (Mean)

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.71 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 14.29 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 46.03 รองลงมาคืออายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 39.68 สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.84 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 26.98 สำเร็จการศึกษาสูงสุดในสาขาการบัญชี ร้อยละ 58.73 รองลงมาสำเร็จการศึกษาสูงสุดในสาขาการจัดการทั่วไป ร้อยละ 19.05 มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 28.57 รองลงมาคืออายุราชการมากกว่า 25 ปี ร้อยละ 26.98 มีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 34.92 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการตรวจสอบ

บัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 25.40 ดำรงตำแหน่งนักวิชาการ ตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ร้อยละ 82.54 รองลงมาดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี ชำนาญงานและตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ ร้อยละ 6.35 มีสหกรณ์ที่ได้รับ มอบหมายให้ตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงิน 9-12 สหกรณ์ ร้อยละ 52.38 รองลงมา 5-8 สหกรณ์ ร้อยละ 28.57 มีสหกรณ์ในความรับผิดชอบใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนา โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 1-3 สหกรณ์ ร้อยละ 57.14 รองลงมาจำนวน 4-6 สหกรณ์ ร้อยละ 38.10 ไม่มีการปฏิบัติงานอื่นที่นอกเหนือจากการรับราชการในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 84.13 รองลงมาปฏิบัติงานอื่น ๆ ร้อยละ 11.11 ได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรมระบบบัญชีจาก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 95.24 รองลงมาไม่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรมระบบ บัญชีจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 4.76 โดยได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรมระบบบัญชี แยกประเภท ร้อยละ 95.24 รองลงมาเป็นโปรแกรมโปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น ร้อยละ 82.54 ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไม่มีความรู้หรือเคยได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรมระบบบัญชีอื่นที่ไม่ใช่ จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 95.24 รองลงมาไม่มีความรู้หรือเคยได้รับการอบรม ร้อยละ 4.76 ส่วนโปรแกรมช่วยการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ได้รับการอบรมทั้งสองหลักสูตร คือ โปรแกรม ACL กับหลักสูตรโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) จากกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ ร้อยละ 63.25 รองลงมาได้รับการอบรมหลักสูตรโปรแกรม ACL อย่างเดียว ร้อยละ 22.22 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมช่วยตรวจสอบอื่น ที่นอกจากโปรแกรม ACL และ หลักสูตร โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ร้อยละ 100 ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ใช้โปรแกรม ACL ร่วมกับโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ช่วยตรวจสอบ ร้อยละ 61.90 รองลงมา ใช้โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ช่วยตรวจสอบอย่างเดียว ร้อยละ 25.40 กรณี ที่ไม่เคยใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบมาก่อน มีความต้องการใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบ ร้อยละ 88.89 รองลงมาไม่ต้องการใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบ ร้อยละ 11.11 และมีความต้องการใช้ โปรแกรมช่วยตรวจสอบอยู่แม้ว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะไม่กำหนดให้ใช้ ร้อยละ 87.30 รองลงมาไม่ต้องการใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบ ร้อยละ 12.70

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านคอมพิวเตอร์
2. ด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี
3. ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)
4. ด้านอื่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 63 คน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับของปัจจัยแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านคอมพิวเตอร์

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัย เรื่อง ความเพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการตรวจสอบ และคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมากตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- 1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุราชการ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 20-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 5-8 สหกรณ์ 9-12 สหกรณ์ และมากกว่า 12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์
- 1.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ 4-6 สหกรณ์ และ 7-9 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์

1.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว ที่ได้รับการอบรมโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ ความสำคัญปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์

2. ด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ รองลงมาเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรม CATs ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรม ACL ทักษะ/ความชำนาญ ในการใช้โปรแกรม CATs ทักษะ/ความชำนาญ ในการใช้โปรแกรม ACL อยู่ในระดับมาก โดยจำแนกการให้ความสำคัญใน ระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี และ 41-50 ปี ให้ความสำคัญปัจจัย ด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี และ ปริญญาโท ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการ 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 20-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการ ตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 5-8 สหกรณ์ 9-12 สหกรณ์ และมากกว่า 12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

2.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว ที่ได้รับการอบรมโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ ความสำคัญปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี

3. ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง เมนูตรวจสอบเป็นภาษาไทยง่ายต่อการตรวจสอบ เมนูตรวจสอบเป็นภาษาไทย ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ความถูกต้องของการประมวลผล โปรแกรม CATs สามารถรองรับการตรวจสอบข้อมูลที่มีปริมาณมากได้ ช่วยลดเวลาในการตรวจสอบ การประมวลผลของโปรแกรม CATs รวดเร็ว ทันต่อเวลา ทำให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีทำได้สะดวกและรวดเร็ว การประมวลผลทำให้ผลตรวจสอบน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ การติดตั้งโปรแกรม CATs ในระบบโปรแกรม ACL ง่ายและรวดเร็ว เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเรียนรู้วิธีการใช้งานกับโปรแกรมสำเร็จรูปอื่นๆ ประกอบเพิ่มเติมอีก การตรวจสอบเพิ่มข้อมูลตั้งต้น ง่าย ไม่เสียเวลา ทันต่อการใช้งาน สามารถตรวจสอบความถูกต้องของการนำเข้าข้อมูลได้ มีคู่มือการใช้งานรองรับ ผู้สอบบัญชีสามารถนำผลการตรวจสอบแต่ละวิธีการตรวจสอบมา ประกอบการจัดทำกระดาษทำการได้และความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) อยู่ในระดับมาก ส่วนเมนูตรวจสอบครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมากตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี และ 41-50 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับ ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการ 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี 16-20 ปี และ 20-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญปัจจัยด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 1-4 สหกรณ์ 5-8 สหกรณ์ 9-12 สหกรณ์ และมากกว่า 12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ และ 7-9 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว ที่ได้รับการอบรมโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญปัจจัยด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

4. ด้านอื่น

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยเรื่อง เป็นข้อกำหนดของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับ ปวช.ปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการ 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี 16-20 ปี และ 20-25 ปี ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 1-4 สหกรณ์ 5-8 สหกรณ์ 9-12 สหกรณ์ และมากกว่า 12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ และ 7-9 สหกรณ์ ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

4.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว ที่ได้รับการอบรมโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญปัจจัยด้านอื่น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้โปรแกรม ACL และ โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านโปรแกรม ACL
2. ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)
3. ปัญหาด้านอื่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 63 คน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับของปัญหาแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านโปรแกรม ACL

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาในเรื่อง ไม่มีความสามารถในการเขียนคำสั่งตรวจสอบที่มีเงื่อนไขที่ซับซ้อนได้ ต้องใช้คู่มือการใช้ ACL ช่วยในการตรวจสอบเสมอ เนื่องจากขาดทักษะด้านภาษาในการใช้คำสั่ง หรือสรุปผลการตรวจสอบที่ได้จากการประมวลผลของแต่ละคำสั่ง เสียเวลาในการศึกษาคู่มือการใช้งาน เนื่องจากไม่ได้ใช้โปรแกรม ACL อย่างต่อเนื่อง เมนูต่างๆ และการใส่เงื่อนไขในการตรวจสอบเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่เข้าใจความหมายของคำสั่ง หรือสรุปผลการตรวจสอบที่ได้จากการประมวลผลของแต่ละคำสั่ง ขาดความชำนาญและทักษะในการใช้โปรแกรม ปัญหาด้านความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ไม่มีความเข้าใจระบบงานของโปรแกรม ACL และระบบงานในขั้นที่จะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และชุดคำสั่งในการตรวจสอบข้อมูล ในคู่มือการใช้ ACL ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำไว้ยังมีไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- 1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL
- 1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับ ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL
- 1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุราชการ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL
- 1.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 20-25 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL
- 1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ นักวิชาการตรวจสอบ

บัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL

1.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 1-4 สหกรณ์ 5-8 สหกรณ์ 9-12 สหกรณ์ และมากกว่า 12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL

1.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ 4-6 สหกรณ์ และ 7-9 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL

1.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และ โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรม ACL

2. ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่ไม่ได้พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถใช้โปรแกรม (CATs) ช่วยตรวจสอบได้ คำสั่งในการตรวจสอบบางรายการ ต้องใช้คำสั่งใน CATs ควบคู่กับ ACL ไม่สามารถใช้คำสั่งเดียวได้ เสียเวลาในการศึกษาคู่มือการใช้งาน เนื่องจากไม่ได้ใช้โปรแกรม (CATs) อย่างต่อเนื่อง และขาดความชำนาญและทักษะในการใช้โปรแกรม อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในเรื่องเมนูตรวจสอบ ยังมีไม่เพียงพอต่อคำสั่งที่ต้องใช้ตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับ ปวช. ปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุราชการ 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21-25 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 1-4 สหกรณ์ 5-8 สหกรณ์ และ 9-12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ 4-6 สหกรณ์ และ 7-9 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

2.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการอบรม ที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และ โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญของปัญหาด้าน โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs)

3. ด้านอื่น

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาในเรื่อง บุคลากรของสหกรณ์ไม่เข้าใจระบบบัญชี ไม่ชำนาญ และขาดความระมัดระวังในการบันทึกข้อมูล ในโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี ทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ สหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อยู่ระหว่างยกยอด หรือย้อนหลัง และผู้สอบบัญชีไม่เข้าใจในระบบงาน โครงสร้างข้อมูล ของโปรแกรมระบบบัญชีที่จะตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในเรื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักงานไม่เพียงพอ และขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกการให้ความสำคัญในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-40 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.3 แบบสอบถามที่มีอายุราชการ 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21-25 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย 1-4 สหกรณ์ 5-8 สหกรณ์ และ 9-12 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.7 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชี 1-3 สหกรณ์ ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

3.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับการอบรมโปรแกรม ACL อย่างเดียว และที่ได้รับการอบรมทั้งโปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญของปัญหาด้านอื่น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 โดยศึกษาถึงการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี โดยมีปัจจัยที่มีผล ได้แก่ ปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์ ด้านความรู้ ความสามารถของผู้สอบบัญชี ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs) และด้านอื่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมากกับปัจจัยทุกด้าน โดยปัจจัยด้านคอมพิวเตอร์ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเพียงพอคุณภาพ และประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการตรวจสอบ ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชี ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเมนูตรวจสอบเป็นภาษาไทยง่ายต่อการตรวจสอบ และด้านอื่นให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป็นข้อกำหนดของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ส่วนปัญหาโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี โดยศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี ได้แบ่งออกเป็นปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านโปรแกรม ACL ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) และด้านอื่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมากกับปัญหาทั้ง 3 ด้าน โดยด้านโปรแกรม ACL ให้ความสำคัญปัญหาเกี่ยวกับไม่มีความสามารถในการเขียนคำสั่งตรวจสอบที่มีเงื่อนไขที่ซับซ้อนได้ ด้านโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ให้ความสำคัญปัญหาเกี่ยวกับสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่ไม่ได้พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถใช้โปรแกรม (CATs) ช่วยตรวจสอบได้ และด้านอื่น ให้ความสำคัญปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรของสหกรณ์ไม่เข้าใจระบบบัญชี

ไม่ชำนาญ และขาดความระมัดระวังในการบันทึกข้อมูล ในโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี ทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์

ซึ่งผลการศึกษาที่พบข้างต้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของนางสาวกุลธิดา โภทวิเชียร ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการตรวจบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีด้วย รวมทั้งอาจจำเป็นต้องนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการตรวจสอบบัญชีด้วย ดังนั้นเพื่อรองรับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้ในหลักการและวิธีการตรวจสอบบัญชีระบบงาน และระบบข้อมูลบนคอมพิวเตอร์ เพื่อสามารถประเมินความเสี่ยงในระบบงาน ประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในของระบบคอมพิวเตอร์รวมทั้งสามารถกำหนดวิธีการเวลา และขอบเขตในการตรวจสอบได้อย่างเหมาะสมที่สุด และมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิรัช สุภจินต์ ได้ทำศึกษาเรื่อง การศึกษาการนำโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 พบว่า การใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีมีข้อดี คือ ทำให้การตรวจสอบบัญชีมีประสิทธิภาพมาก ช่วยลดระยะเวลาในการตรวจสอบลงได้ ข้อจำกัดของโปรแกรมคือเมนูต่าง ๆ และการใส่เงื่อนไขในการตรวจสอบต้องใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมด ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ขาดความชำนาญด้านนี้ และมีปัญหาด้านข้อมูลที่ได้รับจากสหกรณ์โดยส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์และมีจำนวนสหกรณ์ที่สามารถใช้โปรแกรมตรวจสอบทั้งระบบให้ตรวจสอบจำนวนน้อย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรจัดอบรมให้กับพนักงานของสหกรณ์และผู้สอบบัญชีและพัฒนาความรู้ด้านคำสั่งภาษาอังกฤษให้กับผู้สอบบัญชี และการจัดทำคำสั่งสำเร็จรูปไว้ใช้ตรวจสอบข้อมูลในเมืองต้นของสหกรณ์ครบทุกด้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานในการสอบบัญชีของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ทำการศึกษาค้นพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ร่วมกับ โปรแกรม ACL ช่วยตรวจสอบ แต่ยังขาดความชำนาญและทักษะในการใช้ โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) กับ โปรแกรม ACL เนื่องจากไม่ได้ใช้โปรแกรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง
2. สหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน จำนวน 9-12 สหกรณ์ และสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 1-3 สหกรณ์ ทำให้ต้องเสียเวลาในการศึกษาคู่มือการใช้งาน

3. การที่ผู้สอบบัญชีได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และแสดงความเห็นต่องบการเงิน เป็นจำนวนมาก เช่น ได้รับให้ต้องตรวจสอบบัญชีสหกรณ์มากกว่า 12 สหกรณ์ ทำให้ลดปัญหาในการใช้โปรแกรม ACL และโปรแกรม CATs ลงได้ เนื่องจากผู้สอบบัญชีได้ทำการตรวจสอบบัญชีอย่างต่อเนื่องและเพิ่มทักษะอยู่ตลอด

3. ในการตรวจสอบข้อมูลทางการบัญชีในโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) จะมีคำสั่งของแต่ละวิธีการตรวจสอบบนเมนูการทำงานหลัก มีคำสั่งเป็นภาษาไทย ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและงานต่อการตรวจสอบ แต่บางคำสั่งในวิธีการตรวจสอบยังไม่ครอบคลุม หรือไม่เพียงพอกับผลการตรวจสอบ ต้องใช้คำสั่งอื่นในโปรแกรม ACL ร่วม ทำให้ผู้สอบบัญชีประสบปัญหาทางด้านความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ที่จะต้องใช้คำสั่งและเงื่อนไขในการตรวจสอบเป็นภาษาอังกฤษ และในการใช้คำสั่งต่างๆ หรือเงื่อนไขนั้น ผู้สอบบัญชีต้องเข้าใจโครงสร้างของข้อมูลในแต่ละโปรแกรมระบบบัญชี

4. ข้อมูลที่ได้รับจากสหกรณ์ บางแห่งไม่ได้ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถใช้โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) ตรวจสอบได้ ต้องใช้แต่โปรแกรม ACL หรือสหกรณ์มีการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่อยู่ระหว่างการยกยอด หรือย้อนหลัง และบุคลากรของสหกรณ์ไม่เข้าใจระบบบัญชี ไม่ชำนาญ และขาดความระมัดระวังในการบันทึกข้อมูล ในโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชี ทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ และจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี และปัญหาการใช้โปรแกรม ACL และโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรมอบหมายให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 ภายใต้โรงเรียนศูนย์ปฏิบัติการไอที (IT Learning Center) ประจําภูมิภาคจัดอบรมแก่ผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) และโปรแกรม ACL อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการใช้งานแก่ผู้สอบบัญชี หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาที่พบจากการตรวจสอบที่ใช้โปรแกรมโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) เพื่อใช้เป็นข้อมูลแก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการพัฒนาโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) เกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบหรือข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์มี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น รวมถึงควรมีระบบการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบัญชี ไม่ว่าจะในรูปรายงานการประมวลผลและกระดาษทำการ การเพิ่มจำนวนสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบ มีการเปรียบเทียบระยะเวลาการตรวจสอบบัญชีประจำปีของสหกรณ์ปีปัจจุบันกับปีก่อน และมีการจูงใจโดยให้มีรางวัลสำหรับผู้สอบบัญชีที่ใช้โปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างแรงกระตุ้นแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอบบัญชี และภาพพจน์ที่ดีของผู้สอบบัญชีต่อสหกรณ์

ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้ ได้จำกัดขอบเขตประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 เท่านั้น ทำให้อาจไม่ครอบคลุมข้อมูลโดยแท้จริงของผู้สอบบัญชีทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษาค้างต่อไป หากต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามควรมีการขยายขอบเขตของประชากรไปยังผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีภูมิภาคอื่นหรือสำนักงานตรวจบัญชีจังหวัดทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้างต่อไป

ในการศึกษาค้างนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 สำหรับการศึกษาค้างต่อไปอาจขยายขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมจังหวัดทั่วประเทศเพื่อจะได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น และให้ผู้สนใจได้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยและปัญหาในใช้โปรแกรม ระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) เพื่อนำไปพัฒนาโปรแกรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป